

Reactie internetconsultatie Wijziging Algemene wet bestuursrecht e.a. i.v.m Verdrag van Aarhus

Aan: Ministerie van Rechtsbescherming

Datum: 15 mei 2022

Inleiding

Naar aanleiding van de opengestelde internetconsultatie betreffende de Wijziging van de Algemene Wet bestuursrecht (Awb) en enkele andere wetten in verband met het Verdrag van Aarhus. wil ik graag een aantal aandachtspunten naar voren brengen.

Daarbij beperk ik mij tot een aantal punten.

Alleen onder Omgevingswet?

Het wetsvoorstel heeft ondanks de aanstaande inwerkingtreding van de Omgevingswet (nu voorzien per 1 januari 2023) ook betrekking op de nu nog bestaande wettelijke regelingen van het omgevingsrecht. De vraag is dit nog zinvol is, nu de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vooralsnog een op zich werkbaar regeling heeft aangegeven in de jurisprudentie ter zake. Deze geldt in alle omgevingsrechtelijke zaken.

Individuele toepassing afdeling 3.4 Awb?

In de voorgestelde regeling wordt aangegeven dat wanneer er sprake is van een besluit dat aanzienlijke milieueffecten kan hebben het bestuursorgaan verplicht is afdeling 3.4 Awb van toepassing te verklaren als de betreffende wettelijke regeling dit nog niet gedaan heeft.

De vraag is of dit een regeling is die het verdrag van Aarhus goed uitvoert. In wezen wordt het hiermee aan het bestuursorgaan overgelaten om de beoogde inspraak bij relevante milieubesluiten bieden, terwijl eigenlijk de wetgever dit behoort te doen. Ook moet toch voor een aanvraag wordt gedaan in principe duidelijk zijn welke procedure van toepassing is.

In het huidige wettelijke systeem kan een bestuursorgaan afdeling 3.4 Awb van toepassing verklaren op een individueel besluit, waar de wet dit niet primair vereist, maar dat schort de wettelijke afdoeningstermijn niet op. Dit spreekt te meer in die gevallen waarin in het huidige wettelijk systeem hier een van rechtswege verlening aan koppelt (artikel 3.9 lid 3 Wabo en artikel 28 Dienstenwet). Dit laatste gaat veranderen met de Omgevingswet, een reden te meer om de voorgestelde wettelijke regeling alleen onder die wet van toepassing te laten zijn.

Regeling in Omgevingsbesluit?

In het wetsvoorstel wordt voorgesteld om artikel 16.62 lid 1 lid 3 Omgevingswet aan te passen en aan te geven dat de reguliere voorbereidingsprocedure behalve bij toepasselijkheid van paragraaf 16.5.3 ook niet van toepassing is op de in de nieuwe bijlage bij de Awb genoemde gevallen.

Artikel 16.65 Omgevingswet geeft in lid 3 al de mogelijkheid (en ook de verplichting) om 'Aarhus-activiteiten' aan te wijzen als gevallen waarin afdeling 3.4 Awb van toepassing is. Dit wordt nu uitgewerkt in een bijlage bij het Omgevingsbesluit. Zo bezien ligt het dan meer voor de hand om het Omgevingsbesluit aan te passen ter afstemming met de nu in de voorgestelde bijlage 4 genoemde activiteiten. Hiervoor is niet eens een wetswijziging nodig en wordt het Aarhus-verdrag op dit punt geheel binnen het omgevingsrecht geïmplementeerd. Artikel 6.13 Awb zelf kan dan worden aangepast in die zin dat dit niet geldt voor omgevingsrechtelijke zaken. De werking hiervan wordt dan – grotendeels - bepaald door de mate waarin afdeling 3:4 van toepassing is krachtens de Omgevingswet. Het is dan zaak om in het kader van het Omgevingsbesluit een sluitende formulering van de Aarhus-activiteiten te vinden. Dat het een besluit is en geen wet, maakt het ook iets makkelijker om de regeling aan te passen aan bijvoorbeeld jurisprudentie, hetgeen een algemene restcategorie minder noodzakelijk maakt.

Restcategorie

Ten aanzien van de in de voorgestelde bijlage 4 genoemde algemene restcategorie "andere besluiten over activiteiten die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben" zijn in andere reacties op deze internetconsultatie al de nodige opmerkingen gemaakt. Op deze plek wil ik wat dit betreft nog twee punten aanroeren. De nu gekozen formulering laat open dat activiteiten die aanzienlijke milieueffecten hebben, maar gelet op de aard van het besluit niet milieubeoordelingsplichtig zijn ook hieronder vallen. Te denken valt hierbij aan bouwactiviteiten die bij recht passen in een bestemmings- of omgevingsplan dat reeds een uitvoerige milieutoets heeft gehad in de vorm van een mer (-beoordeling).

Bij besluiten over dit soort activiteiten heeft het geen zin om hier weer opnieuw afdeling 3:4 van toepassing te verklaren. Voorbeeld: een omgevingsvergunning voor de bouwactiviteiten een qua milieu ingrijpend bedrijf waarvan in een bestemmingsplan, waarvoor een milieueffectrapportage is uitgevoerd. De milieu-inspraak heeft dan al in dat kader plaatsgevonden. Een tweede punt is dat de formulering niet aansluit bij de terminologie van de Omgevingswet, die spreekt over activiteiten die aanzienlijke gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving. In artikel 16.65 wordt in lid 4 al de mogelijkheid geboden om bij individueel besluit afdeling 3.4 Awb van toepassing te verklaren, althans voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten.

Vraag ten aanzien van variant beperking beroep niet-belanghebbende

Ten aanzien van de specifiek in de internetconsultatie opgenomen vraag ten aanzien van een eventuele beperking van het beroepsrecht van niet belanghebbenden tot schending van de verdragsrechtelijke inspraakrechten bij de voorbereiding van het besluit en schending van het motiveringsbeginsel kan het volgende worden opgemerkt. De vraag is of dit een beperking van het beroepsrecht zou moeten zijn. Zou dit niet veeleer kunnen of moeten worden geformuleerd als een aanvulling op het relativiteitsvereiste in artikel 8:69a Awb?

Voorstel ten aanzien van artikel 8:1 Awb

Gelet op het vorenstaande zou het beroepsrecht voor niet belanghebbenden ook kunnen worden gekoppeld aan het al dan niet toepassen van afdeling 3:4 in omgevingsrechtelijke gevallen (volgens de Omgevingswet, c.q. Omgevingsbesluit) en niet aan een specifieke bijlage bij de Awb.

Pieter Woudstra

PJW Advies

KvK 78674913

pjwnet2019@outlook.com

===